

This is an interview with Katina Adrianopoulos on Wednesday the 7th of November 2012 at her home. The interviewer is Helen Haltis and the interview is being conducted as part of the Greek Migrant Experience, The reality of migrating to South Australia in the nineteen hundreds, Oral Histories Project, an OEEGA initiative. Funded by the Australian Government's "Your Community Heritage Program - Sharing Community Heritage Stories".

As indicated in the Oral History Handbook:

Punctuation: Square bracket [] indicate material in the transcript that does not occur on the original tape recording. Sentences that were left unfinished in the normal manner of conversation are shown ending in three dashes, - - -

The interview will be conducted in Greek.

Κατίνα, ας ξεκινήσουμε με το όνομάσου.

Με λένε Κατίνα Ανδριανόπουλος, το πατρικό μου όνομα είναι Μουτζούρης, γεννήθηκα στο χωριό Κακόρεμα [Μεσσηνίας] εκεί μεγάλωσα, πήγα στο σχολείο, μετά βόηθαγα στων γονέων μου τα κτήματα, σταφύλια, σύκα, σιτάρια και ότι άλλες δουλειές.

Πότε γεννήθηκες;

Γεννήθηκα το 1936, στο Κακόρεμα.

Σε ποια πολιτεία κοντά είναι (το Κακόρεμα);

Είναι κοντά στην Κορώνη με Καλαμάτα. Είναι μια ώρα [για Καλαμάτα] με ταξί.

Έχεις αδέρφια;

Έχω τέσσερες αδερφάδες και δυο αδέρφια. Η αδερφή μου έφυγε όταν τελείωσε το δημοτικό, πήγε στην Καλαμάτα και έμαθε μοδίστρα. Τα αδέρφια μου τα ίδια ---

Εσύ πού είσαι [κατά σειρά], δεύτερη, Τρίτη αδερφή...;

Είναι πιο μεγάλη η αδερφή μου.

Εσύ;

Εγώ είμαι μετά από τ' αγόρια, η τέταρτη.

Όταν φύγανε οι άλλοι οι δουλειές τί γίναν;

Ε, πέσανε σε μένα και στην άλλη αδερφή μου. Δουλεύαμε εκεί ---, αυτά.

Τί δουλειές κάναν οι γονείς σου;

Στα χωράφια μάναμου, σιτάρια, σταφίδες, ελιές μαζεύαμε --- αγροτική ζωή.

Πήγες στο σχολείο εσύ καθόλου;

Πήγα στο σχολείο, ναι.

Στο χωριό;

Στο χωριό, ναι.

Μέχρι τί τάξη;

Ως την Τετάρτη.

Και μετά γιατί σταμάτησες;

Σταμάτησα γιατί δεν είχε τις δυνάμεις ο πατέρας --- όχι, με ήθελε να δουλεύω στις σταφίδες.

Τα παιδικά σου χρόνια πώς τα θυμάσαι;

Τα παιδικά μου χρόνια δεν τα θυμάμαι --- άσχημα τα χρόνια εκείνα. Ήταν κατοχή τότες.

Τί κάνατε στο χωριό;

Δουλεύαμε --- ήταν πολύ κουραστική ζωή.

Τί μέλον έβλεπες για τον εαυτόν σου αν καθόσουνα στο χωριό;

Αν καθόμουνα στο χωριό θάκανα τη ζωή που έκανε ο πατέρας μου, στα χτήματα, και μένα αυτή η ζωή δεν μ' άρενε, γιατί είχανε φύγει τ' αδέρφια μου στην Καλαμάτα και οι δουλειές είχανε πέσει σε μένανε και άμα με πάντρευε ο πατέρας μου θα μού'δινε --- θα παντρευόμουνα στο χωριό, και γιαυτό αποφάσισα και έφυγα.

Ήταν εύκολο να πάρεις την απόφαση να φύγεις, για σένα;

Εμένα πάντως, από νωρίς, μ' άρενε --- κάτι μ' έπαιρνε να βγω έξω. Άκουγα εν τω μεταξύ που φεύγανε για την Αυστραλία --- μάλλον έφυγε μια ανιψιά της μάνας μου, από ένα άλλο χωριό, την Λογγά, και --- εκεί παρακινήθηκα κι εγώ. Εν τω μεταξύ ήθελα να'ρθω. Μετά που μεγάλωσα ---

Από μικρή δηλαδή το ήθελες.

Ναι, από μικρή. Από μικρή μου άρενε, από μικρή. Ο πατέρας μου είχε πάει στην Αμερική, και είχε βιβλία --- και τα άνοιγα και τα κοίταγα. Προπαντός είχε ένα μπούκο (βιβλίο) που είχε την Αυστραλία ζωγραφίσει [ζωγραφισμένη] απ' έξω, και κείνο με

παρακίνησε να βγω έξω να ρθω στην Αυστραλία. Μ' άρεσε αυτή η φωτογραφία εκεί, τί νάβλεπα δεν ξέρω, και αποφάσισα να ρθω δω πέρα.

Ε, μεγάλωσα --- μετά ήθελα να φύγω απ' το χωριό, δεν μ' άρενε, πήγα στην Καλαμάτα να μάθω κομμώτρια. Στο κομμωτήριο γνώρισα και την κοπέλα, την φιλενάδα μου, μάλλον και αυτή ετοιμάζονταν νάρθει με την ΔΕΜΕ [Διακυβερνητική Επιτροπή Μεταναστών εξ Ευρώπης] εδώ πέρα. Και τα συζητήσαμε εκεί και κανονίσαμε να ρθούμε μαζί.

Στην Καλαμάτα πόσον καιρό έκανες κομμώτρια;

Περίπου 15 μήνες.

Και πού έμενες στην Καλαμάτα;

Είχαμε σπίτι. Ο πατέρας μου είχε σπίτι και έμενε η αδερφή μου που ήταν μοδίστρα, στην Καλαμάτα.

Και μετά που ήθελες να φύγεις για Αυστραλία τί διαδικασία χρειαζόταν να κάνεις; Τί χαρτιά; Πού πήγες;

Ο πατέρας μου φρόνησε. Γεμίσαμε τα χαρτιά --- Πήγαμε στην Αθήνα νυφούλα μου, με τη φιλενάδα μου. Ο πατέρας μου δεν ήθελε. Είδε την επιμονή μου όμως και μ' άφησε. Στο μεταξύ, αφού γνώρισε την κοπέλα, ενωρίτερα, στο κομμωτήριο, κανονίσαμε, πήγαμε στην Αθήνα, πήγαμε στα γραφεία της επιτροπής, μας δώσανε κάτι χαρτιά και διαβάσαμε, να μη ρωτάς τί έλεγαν όμως και --- "εντάξει, θα περάσετε και από γιατρούς".

Τί κοιτάζανε; Γιατί να περάσετε από γιατρούς;

Κοιτάγανε αν έχουν κάνει εγχείρηση, μην έχουν καρδιά --- να είναι υγειείς.

Ηλικία; Κοιτάζαν ηλικία;

Ηλικία --- άμα ήσουν πάνω από είκοσι δεν τους διάφερνε. Γιατί οι κοπέλες μέσα στη σχολή ήσαν 30 χρονών οι πρώτες, οι πιο μεγαλύτερες.

Τί ηλικία ήσουν εσύ;

Εγώ --- στα 21, είκοσι, στα εικοσιένα που πήγα στη σχολή εγώ.

Όταν γέμισες τα χαρτιά πέρασες από γιατρούς, και σου είπανε ότι σε δέχονται μέσα σ' αυτό το πρόγραμμα, τί κάνατε στο πρόγραμμα [αυτό];

Όταν περάσαμε από γιατρούς [και] τελειώσαμε, εγώ κι η φιλενάδα μου αποφασίσαμε να πάμε στην σχολή οικοκυρικής. Εκεί μας έδειξαν πώς να χειριζόμαστε τους ηλεκτρικούς φούρνους, μάθαμε να σιδερώνουμε, να στρώνουμε κρεβάτια και τραπέζια ---

Με πολλή λεπτομέρεια δηλαδή;

Oh yes. Πώς να τα στρώνουμε --- προσεκτικά --- Τα κρεβάτια μας εμείς δεν τα στρώναμε --- πολύ όμορφα --- για να πάρουμε το απολυτήριο. [Μας διδάσκαν] πώς να φερνόμαστε στο τραπέζι, που θα σερβίρουμε τον άνθρωπο και άλλα.

Ποιος σας έκανε τα μαθήματα αυτά;

Ήταν μια Ελληνίδα που ήξερε Εγγλέζικα καλά και μας μάθαινε αυτή ---

Σας μάθαινε Αγγλικά.

Αγγλικά, ναι.

Την οικοκυροσύνη ποιος σας την έμαθε;

Ήταν μια άλλη κοπέλα. Αυτή μας μάθαινε για την οικοκυρική.

Πόσον καιρό κάθισες εκεί πέρα;

Διόμιση μήνες.

Και πού έμενες αυτόν τον καιρό;

Είχα νοικιάσει σπίτι στην Αθήνα ---

Πλήρωνε ο μπαμπάς;

Ε, ποιος άλλος;

Καθίσαμε δυόμιση μήνες εκεί, μετά αποφασίσαμε να κάνουμε εξετάσεις --- Οι κοπέλες που ήτανε μέσα [στη σχολή] πριν εμάς ήταν δυο μήνες νωρίτερα από μας και εμείς όταν πήγαμε ενωθήκαμε όλες μαζί. Αυτές θέλανε να φύγουν ενωρίτερα. Είχανε συμπληρώσει την ημερομηνία. Εν τω μεταξύ το καράβι είχε δυο θέσεις [ακόμα]. Μας κάνανε τις εξετάσεις εκείνη την ημέρα και έτσι έγινε να φύγουμε όλες μαζί για εδώ πέρα.

Όλες μαζί, δηλαδή πόσες κοπέλες ήσαν περίπου;

Εικοσι-εφτά, εικοσιοχτώ θα είμαστε ---

Γιατί διαλέξανε εσάς τις δύο να ρθείτε μαζί με τις προηγούμενες;

Ήμαστε οι πιο γερές.

Σε τί πράγμα;

Στις δουλειές που κάναμε --- που μας μαθαίνανε. Στην οικοκυρική, στα Εγγλέζικα ---

Ποιος σας εξέτασε;

Ο Αυστραλός Πρόξενος και αυτή που μας μάθαινε τα Εγγλέζικα.

Σαν τί ερωτήσεις σας κάνανε, θυμάσαι;

Ερωτήσεις, σε τί εννοείς;

Όταν ήταν να περάσετε, να σας δώσουν το απολυτήριο, οι εξετάσεις τί ήτανε, γραπτώς ή προφορικώς;

Μιλάγαμε, προφορικώς. Λέει πήγαινε να φέρεις ένα ποτήρι νερό, κλείσε την πόρτα, κάτσε στην καρέκλα, άνοιξε το φως, πήγαινε εκεί πέρα, τέτοια πράγματα.

Και όταν σας είπανε θα σας δώσουν το απολυτήριό σας, είσαστε έτοιμες να φύγετε;

Ναι. Εν τω μεταξύ αφού περάσαμε από αυτά, ήρθε ο Αμερικανός Πρόξενος ---

Ο Αυστραλός.

Μάλλον ο Αυστραλός Πρόξενος μας έκανε τις ερωτήσεις. Μπήκε μέσα, "good morning" --- Εγγλέζικα τέλος πάντων, πώς είσαστε --- εμείς απαντάγαμε στα Εγγλέζικα, φέρε ένα ποτήρι νερό, πήγαινε άνοιξε την πόρτα, πού να θυμάμαι.

Όταν τελείωσε αυτό μετά τί έγινε; Πώς ετοιμαστήκατε να φύγετε;

Μετά, όταν τελειώσαμε, μας δώσανε το απολυτήριο, κανονίσαμε να πάμε στο χωριό κάτω να αποχαιρετήσουμε τους γονείς μας, τους συγγενείς μας, μετά ανεβήκαμε στην Αθήνα [και] σε μια δυο ημέρες έφευγε το καράβι.

Όταν πήγες στο χωριό να αποχαιρετήσεις την οικογενειά σου πώς αισθανόσουνα;

Δεν αισθανόμουνα τόσο καλά γιατί άφηνα τους γονείς μου πίσω. Δεν ήξερα,εδώ πέρα που θαρθώ, πώς θα περάσω. Είναι πολύ δύσκολα. Έκλαιγα. είχα δηλαδή --- ήμουνα μπερδεμένη, δεν ήξερα τί να κάνω.

Είχες αποφασίσει όμως θα πας και θα μείνεις ή θα πας και θα ξαναγορίσεις;

Α, δεν πέρασε από το μυαλό μου να γυρίσω.

Ποτές;

Ποτές. Εκτός και το έβρισκα πιο δύσκολο απ' ότι το βρήκα, μπορεί να πήγαινα πίσω.

Και αποχαιρέτησες την οικογενιά σου, πήγες στην Αθήνα --- μετά;

Την άλλη μέρα έφευγε το καράβι, φύγαμε.

Σας δώσανε τα διαβατήρια, ποιος σας τα έδωσε;

Τα πήραμε την ημέρα που δώσαμε εξετάσεις, όλα μαζί. Τελειώσαμε. Κάναμε εξετάσεις, μας [τα] δώσανε και φύγανε. Μετά πήγαμε στο χωριό, επιστρέψαμε ---

Στον Πειραιά;

Στον Πειραιά.

Με καράβι ήρθες;

Ναι.

Πώς το λέγαν το καράβι;

"Φλαμίνια", Ιταλικό καράβι.

Και πόσον καιρό έκανε το καράβι να έρθει στην Αυστραλία;

Περίπου εικοσιδύο ημέρες.

Θυμάσαι την ημερομηνία που έφτασες στην Αυστραλία;

Ήταν στις δεκαοχτώ του Αυγούστου.

Τί χρονολογία;

Το 1958.

Το πρώτο λιμάνι που έπιασες στην Αυστραλία ποιο ήταν;

Το Φρήμαντωλ.

Όταν βγήκατε στο Φρήμαντωλ πώς αισθάνθηκες;

Παράξενα. Είδα τους ανθρώπους διαφορετικά, το μέρος διαφορετικό --- δεν ήταν και άσχημο, ε κάτι διαφορετικό.

Σας περίμενε κανένας εκεί πέρα;

Στο Φρήμαντωλ; Νο, δεν νομίζω.

Ας πάμε πίσω. Μέσα στο καράβι 22 ημέρες τί κάνατε;

Τί κάναμε --- ανεβαίναμε επάνω, με τις φιλενάδες όλες μαζί εκεί, μιλάγαμε --- τίποτα άλλο. Κατεβαίναμε στις καμπίνες μας, ξανά επάνω, πηγαίναμε τρώγαμε --- τα συνηθισμένα, και πέρναγε η ώρα έτσι.

Είχατε μαθήματα αγγλικά;

Στο καράβι όχι.

Εντάξει, και φτάσατε στο Φρήμαντωλ. Εκεί πόσον καιρό καθίσατε;

Δεν καθίσαμε πολύ --- να σου πω μισή ημέρα, δεν καθίσαμε πολύ.

Βγήκατε έξω;

Yes βγήκαμε έξω.

Και μετά έφυγε το καράβι και πού πήγε;

Στο Melbourne.

Εκεί πέρα σας περίμενε κανένας;

Yes, ήτανε το ΔΕΜΕ [Διακυβερνητική Επιτροπή Μεταναστών εξ Ευρώπης] Μας ανάλαβε το Immigration. Μάλλον ήταν μετά το μεσημέρι που φτάσαμε. Το βράδυ πήραμε το τραίνο [και] ήλθαμε την άλλη μέρα στο Adelaide.

Κατ' ευθείαν στην Αδελαΐδα, απ' την Μελβούρνη, ήρθατε;

Ναι.

Δεν πήγατε στην Μπονεγγίλα;

Όχι, και στο τραίνο, την άλλη μέρα, μας ανάλαβε πάλι το Ιμμιγκρέσσιο. Μας πήγε στα γραφεία ---

Σας πήρε από τον σταθμό;

Ναι, μας πήγε στο Ιμμιγκρέσσιο, στα γραφεία.

Πώς σας πήγε; Με τί [μέσο] σας πήγε;

Με τ' αυτοκίνητο.

Πόσες κοπέλες ήσασταν τώρα όμως;

Εγώ κι η φιλενάδα μου, οι δυο μας.

Οι άλλοι[ες] πού πήγανε;

Οι άλλες σταματήσανε στη Μελβούρνη. Μόναχα εγώ, η φιλενάδα μου και μια άλλη ήρθαμε στο Adelaide.

Γιατί;

Γιατί εγώ ήθελα να ρθω δω πέρα, γιατί γνώριζε ο πατέρας μου κάποιον, η φιλενάδα μου, τα ίδια κι αυτή ---

Είχατε πει δηλαδή ότι θα πάτε για την Αδελαΐδα;

Ναι, ναι.

Και φτάνετε εδώ πέρα και πάλι το Immigration σας περίμενε στον σταθμό.

Ναι, μας πήγε στα γραφεία ---

Και από εκεί πού πήγατε;

Από εκεί πήγαμε στα χόστελ.

Σε ποιο χόστελ, θυμάσαι;

Δεν το θυμάμαι, όχι.

Στο χόστελ πάλι ποιος σας περίμενε εκεί;

Ήταν το Ιμμιγκρέσσιο, δεν θυμάμαι. Ήταν κάποιος απ' το Ιμμιγκρέσσιο, μας ανάλαβε εκεί πέρα, μας έδειξε πού θα τρώμε, μας έδωσε το δωμάτιο, σ' ένα δωμάτιο κοιμώμαστε με τη φιλενάδα μου μαζί, το πρωϊ παίρναμε το breakfast, το μεσημέρι το φαγητό μας, το βράδυ τα ίδια. Για δύομηση τρεις βδομάδες αυτό έγινε.

Βγαίνατε έξω απ' το χόστελ καθόλου;

Ναι. Όχι πολύ μακριά γιατί φοβόμασταν. Δεν ξέραμε και τα μέρη. Ε, κάθε μέρα καμμιά ώρα. Γυρίζαμε πίσω, δεν μας αφήνανε κιόλας, φοβόντουσαν.

Ποιος δεν σας άφηνε;

Το Ιμμιγκρέσσιο. Λέει μην πάτε πολύ μακριά. Το Ιμμιγκρέσσιο είχε και έναν Έλληνα και μας ορμήνευε. Μην πηγαίνετε πολύ μακριά και λοιπά.

Θυμάσαι το όνομάτου;

Κώστα τον ελέγανε αλλά --- έφυγε για την Ελλάδα. Μετά, άκουσα, δεν ξέρω σε πόσα χρόνια, έφυγε για την Ελλάδα.

Και πώς την είδες την Αυστραλία όταν έφτασες δω πέρα στην Αδελαΐδα;

Όχι και άσχημα. Καλά ήτανε, δεν την πήρα με κακό μάτι ας πούμε. Μ' άρεσε.

Μετά από τις δυο εβδομάδες που έμεινες στο χόστελ πού πήγες; Τί έγινε;

Μετά ήρθανε και μας πήρανε από το χόστελ και μας πήγανε στα γραφεία ξανά γιατί ήθελε η Mrs Moores να πάρει την κοπέλα, την υπηρέτρια που χρειαζότανε. Αλλά στο μεταξύ είχα μιλήσει εγώ στον Έλληνα μέσα ότι δεν πρέπει --- να μη χωρίσουμε μακριά με την άλλη, και το είπε στην εγγλέζα, στην Mrs Moores, και εκεί που ήταν να πάρει τη μία πήρε και την άλλη, και υπόγραψε και για τις δυο μας.

Υπόγραψε τί; Γιατί, τί ήταν να υπογράψει;

Υπόγραψε γιατί ήταν υπεύθυνη εκείνη να μου βρει δουλειά. Να με ταΐζει μέχρι να μου βρει δουλειά. Με πήρε στο σπίτι, με την κοπέλα, τη φιλενάδα μου, σε ένα δωμάτιο κοιμόμασταν, δουλεύαμε μια βδομάδα --- σε δυο βδομάδες μου βρήκε δουλειά έμεινανε.

Πού σου βρήκε δουλειά;

Στη Mrs Brown. Δεν ήταν μακριά, κάπου μισή ώρα με τα πόδια. Αυτή είχε τρία παιδάκια, το ένα ήταν εννέα, το άλλο πέντε και [το άλλο] δύο χρονών και ήταν και έγκυος. Εμένα με ήθελε μόνο και μόνο για να κοιτάζω το μωρό πιο πολύ.

Όταν δούλευες στην Mrs Brown έμενες ακόμα στην Mrs Moores?

Όχι, όταν μου βρήκε τη δουλειά η Mrs Moores, έμεινα εκεί. Εκεί κοιμόμουν, εκεί δούλευα ---

Στη Mrs Brown.

Ναι.

Πού ήταν αυτή θυμάσαι;

Κοντά στο Glenelg, σε ένα μέρος, ήταν νυφούλα μου.

Και τί δουλειές έκαναν η Mrs Brown με τον άνδρα της;

Αυτός --- ήτανε πλούσιοι πολύ. Είχανε μαγαζιά για επιπλάδικα, είχανε μαγαζί ξυλίας, που κάνανε τα έπιπλα, είχανε εργοστάσιο.

Θυμάσαι πού ήταν το μαγαζί τους, το εργοστάσιό τους;

Ήτανε κάτω στο Anzac Highway. Ήτανε μεγάλο! Το θυμάμαι, όταν με πήγε η Mrs Brown και το είδαμε. Ήτανε πέντε αδέρφια. Τη χρονιά που ήμουν εκεί πέρα χτίζανε το τελευταίο μαγαζί. Και της λέω Mrs Brown --- είδα και τα χαρτιά --- και μου λέει, Κατίνα αυτό το χαρτί που με ερώτησες είναι το τελευταίο μαγαζί. Είναι 5 αδέρφια και θα ρίξουν ένα λαχνό τίνους θα τύχει το τελευταίο, το καινούργιο μαγαζί. Και έτυχε

στον Mr Brown που εμείνεσκα μέσα. Καλοί άνθρωποι ήταν, καλά περάσαμε, εκείνοι με αγαπάγανε τόσο πολύ, και το κοριτσάκι τους ήθελε πιο πολύ μένα πάρα αυτούς. Του λέγανε έλα κοντά, επήγαινε σε εμένανε ερχότανε.

Τί δουλειές έκανες εκεί πέρα;

Τί δουλειές έκανα. Σίδερο, σφουγγάριζα, το χαλί καθάριζα, και άλλα. Βοήθαγα την γυναίκα.

Και το μωρό, τί δουλειά έκανες για το μωρό;

Το μωρό --- το μάθαινα να μιλάει, το τάζα, το έβγανα βόλτες, το έφερνα μέσα ξανά, εκείνο δεν με άφηνε καθόλου. Έρχονταν από πίσω, σαν μάνα του. Αμα θυμάμαι τον Mr Brown --- "πήγαινε στην mum"---

Σε τί γλώσσα του μίλαγες του παιδιού;

Όταν ήμουνα με το κοριτσάκι του εμίλαγα Ελληνικά. Είχε μάθει Ελληνικά. Του μίλαγε η μάνα του --- "Katina, come here with Katina. Where is she?"--- Ήμουνα κρυμένη και έψαχνε να με βρει. Όταν με είδε [έβλεπε] αυτή, σκίστηκε [χαιρόταν], με αγγάλιασ[ζε], με φύλαγε, και οι γονείς του με αγαπάγανε τόσο πολύ.

Πέρασες πολύ ωραία με την Mrs Brown;

Πέρασα, δεν μπορώ να πω.

Πόσο σε πληρώνανε;

Τέσσερες λίρες την εβδομάδα, αλλά εμείνεσκα εκεί, έτρωγα εκεί.

Και πόσες ημέρες την εβδομάδα εδούλευες;

Μόνο μία ημέρα την εβδομάδα έπαιρνα οφ.

Όταν ήσουνα οφ έφευγες από το σπίτι;

Έφευγα. Πήγαινα στις φιλενάδας μου την αδελφή. Καθόμαστε εκεί [εγώ και η φιλενάδα μου] μισή μέρα, την άλλη μισή μέρα πηγαίναμε σε ένα άλλον τον ήξερε ο πατέρας μου ξάποστα (ξέμακρα), από την Ελλάδα, και επηγαίναμε την [άλλη] μισή μέρα εκεί.

Και το βράδι πάλι στο σπίτι της Mrs Brown.

Το βράδι πήγαινα πίσω, και αυτή πήγαινε πίσω. Κάθισα εκεί περίπου 8 μήνες.

Γιατί έφυγες;

Γιατί; Έφυγα Ελένη μου, γιατί τα λεφτά που μου έδιναν δεν ήταν αρκετά, και ήθελα να φέρω την αδελφή μου εδωπέρα. Χρειαζόμουνα λεφτά.

Ποια αδελφή ήθελες να φέρεις;

Ήθελα την πιο μικρή, την Δήμητρα. Την ήφερα εδωπέρα.

Γιατί ήθελε να φύγει και αυτή;

Ήθελε να φύγει και αυτή. Έφυγα εγώ, έφυγε και αυτή.

Αποφάσισες να φύγεις από την Mrs Brown για πιο πολλά χρήματα, και που πήγες για δουλειά;

Ενοίκιασα σε αυτό το σπίτι που επήγαινα, όταν είχα day off. Ενοίκιαζα ένα δωμάτιο. Η γυναίκα του εδούλευε στα σταφύλια, και επήγα και εδούλεψα στα σταφύλια μαζί με την κυρία αυτή.

Πού μαζεύατε σταφύλια;

Στην Reynella.

Για πόσον καιρό;

Τρεις εβδομάδες και τελειώνανε τα σταφύλια τότε. Τελειώσανε τα σταφύλια --- εν τω μεταξύ ο άνδρας της δούλευε στο Holden και με βοήθησε, και έπιασα δουλειά στο Holden, ο άνδρας της. Σε αυτό το διάστημα, ήλθε και η αδελφή μου. Ήλθε η αδελφή μου εδωπέρα, μείναμε μαζί, εν τω μεταξύ, όταν ήλθε η αδελφή μου έφυγα από αυτό το σπίτι γιατί δεν χώραγε και την αδελφή μου αυτό το δωμάτιο. Ήταν και άλλες κοπέλες μέσα. Ενοικιάσαμε ένα άλλο σπίτι, το οποίο εχώραγε. Ήμαστε μαζί σε ένα δωμάτιο. Μετά από πέντε, έξι μήνες, ήλθε και ο αδελφός μου.

Τον έφερες εσύ τον αδελφό σου;

Ναι, είχα ρίξει πρόσκληση. Εγώ τον έφερα.

Πάμε πίσω στα σταφύλια που μάζευες. Την δουλειά που έκανες εδώ, που μάζευες τα σταφύλια, ήταν με τον ίδιο τρόπο που μαζεύατε το σταφύλια στο χωριό;

Ναι, μονάχα εδώ είχε το τράκι και τα μάζευε. Στην Ελλάδα τα παίρναμε ---

Πώς τα μαζεύατε στην Ελλάδα τα σταφύλια;

Τα βάζαμε σε μεγάλη μπασκέτα, κόφα την λέγαμε, και το βάζαμε στον ώμο, [μετά τα πηγαίναμε] στα αλώνια να τα απλώσουμε, να λιαστούνε.

Όλες τις δουλειές δηλαδή. Εδώ, μόνο τα μαζεύατε.

Εδώ μόνο τα μαζεύαμε και ερχότανε το τράκι από πίσω. Σε τενεκέδες τα βάζαν και το παιδί τα έβαζε στο τράκι [και] τα έπαιρνε.

Και πόσο πληρωνόσουν;

Δεν θυμάμαι καλά, μάνα μου.

Δεν πειράζει.

Δεν θυμάμαι.

Η αδελφή σου πώς ήλθε; Ήλθε με πρόσκληση; Πώς την έφερες;

Με το ΔΕΜΕ ήλθε και αυτή. Αλλά εδώ που ήλθε την επήρα εγώ, την ανάλαβα. Και μεινέσκामε μαζί όλοι. Εγώ την συντηρούσα. Πλήρωνα το ενοίκιο, το φαγητό, μέχρι να πιάσει δουλειά.

Και έτσι, αυτή στην Ελλάδα που ήτανε, πήγε στην επιτροπή και έκανε αίτηση να έλθει σαν υπηρέτρια και επήγε στο σχολειό όπως επήγες και εσύ;

Ναι, ναι.

Και επήρε απολυτήριο, τελείωσε και αυτή και την εστείλανε για υπηρέτρια εδώ πέρα;

Ναι

Αλλά δεν έκανε ποτέ υπηρέτρια;

Όχι, όχι, την ανάλαβα εγώ, την είχα εγώ και την συντηρούσα.

Υπόγραψες εσύ υπεύθυνη για την αδελφή σας;

Ναι, ήμουν υπεύθυνη εγώ. Ήθελα να έλθει, και της λέω, πήγαινε εσύ όπως επήγα εγώ, και εδωπέρα δεν θα σε αφήσω να πας [υπηρέτρια], αυτό που έκανα εγώ. Θα σε αναλάβω εγώ. Και αυτό έκανε, την ανάλαβα εγώ και ήμουν υπεύθυνη μέχρι να βρει δουλειά.

Ήταν εύκολο να βρει δουλειά όταν ήλθε;

Όχι τόσο εύκολα.

Γιατί;

Δεν ξέρω, ήταν πολύ δύσκολα, γιατί έκανε 11 μήνες να πιάσει δουλειά. Πήγαινε, ρώταγε, καθόμουνα και εγώ από την δουλειά μου, την ρώταγα, έχανα και μεροκάματα. Μάλλον την στείλανε έξω, να πάει να δουλέψει σε ένα, κάποιο εργοστάσιο, κοντά στην Μεμβούρνη απ' έξω, σ' ένα μέρος,

Στην Mildura;

Ναι, νομίζω στην Μιλτζούρα. Και επειδή ήταν πολύ μακριά, και ήταν και ανήλικη ---

Ήταν ανήλικη;

Ανήλικη. Επειδή ήταν μικρή, ο πατέρας μου γνώριζε έναν στο χωριό, (τον) πρόεδρο, και έβγαλε ότι είναι 21 χρονών για να έρθει εδωπέρα, γιατί [ήταν] μικρή. Δεν μπορούσε [να έρθει] κάτω από 20 χρονών.

Πόσο ήταν δηλαδή η αδελφή σας; Η κανονική της ηλικία πόσο ήτανε;

18

Αλλά είπε ότι ήταν 21.

Ναι. Και γιατί ήλθε, αλλιώς δεν ερχόντανε.

Και ήλθε εδώ πέρα, δεν ήθελες εσύ να πάει στην Μιλτζούρα.

Δεν ήθελα μάνα μου, γιατί λέω, και αυτό από χωριό ήταν, άβγαλτη, σκέφτηκα εάν συμβεί τίποτα εκειπέρα πώς θα πάω. Δεν είχα μέσον, δεν ήξερα και εγώ, μήπως ήξερα και εγώ [την] Αυστραλία να τρέξω να πάω να την πάρω; Και λέω, συγγνώμη, μακριά, την αδελφή μου δεν θα την στείλω. Δεν της καλοάρεσε εκείνης, της κόβει και το επίδομα.

Έπαιρνε κάτι;

Πήρε κάποια εβδομάδα, δύο.

Όταν ήλθε από την Ελλάδα πληρώθηκε;

Όχι αμέσως. Δεν ξέρω για πόσο καιρό έκανε. Ναι λίγο καιρό μέχρι να τακτοποιήσω και εγώ τα χαρτιά. Ναι πληρώθηκε. Αλλά της εκόψανε το επίδομα γιατί δεν πήγε έξω να δουλέψει.

Και μετά πώς βρήκε δουλειά;

Επήγε και ρώτησε. Τί να κάνει, πήγαινε και ρώταγε. Έμαθε λίγο την Αυστραλία, και έπιασε δουλειά σε κάποιο εργοστάσιο, στο South Road, που κάνανε μίλους για τα ρούχα.

To Hills;

Ναι. Μετά ήλθε και ο αδελφός μου. Όταν έπιασε δουλειά [αυτή] ήλθε και ο αδελφός μου. Λέω καλλίτερα τώρα, δουλεύει και η Δήμητρα, θα περάσουμε καλλίτερα, και ήλθε και ο αδελφός μου. Τρεις μήνες και αυτός άνεργος.

Του έκανες πρόσκληση; Πώς ήλθε αυτός;

Του έκανα πρόσκληση.

Όχι με την ΔΕΜΕ αυτός;

Όχι. Να έβρισκα κοπέλα να τον ήφερνε --- λέω, να του βρω κοπέλα, εάν δεν την θέλει; Φασαρίες. Και επλήρωσα 242 λίρες.

Ποιός τα επλήρωσε αυτά;

Εγώ.

Για να τον φέρεις εδώ πέρα.

242 λίρες. Το θυμάμαι. Έχω και την απόδειξη, μέσα στο μπαούλο.

Δούλευες στο Holden τότε;

Εγώ, ναι.

Πόσα χρήματα έπαιρνες την εβδομάδα, θυμάσαι;

Κάπου 10 - 11 λίρες. 12 όταν εδούλευα υπερωρίες. Έπαιρνα 17 -18 λίρες [με] Σάββατο [και] Κυριακή.

Και όταν ήλθε ο αδελφός σου, και οι τρεις σας μένατε μέσα σε ένα σπίτι. Ενοικιάζατε σπίτι, μένατε όλοι μαζί;

Ναι

Για πόσα χρόνια έγινε αυτό το πράγμα;

Διόμιση χρόνια.

Έμεινες στο Holden εσύ;

Ναι εγώ έμεινα στο Holden

Σε ποιό Holden δούλευες;

Στο Elizabeth. Έπιασα καταρχείς στο Woodville, στο μεταξύ κάνανε το καινούριο στο Elizabeth και με στείλανε εκειπέρα, στο Elizabeth.

Πού έμενες, σε ποιό δρόμο έμενες τότε;

Στο σίτι, στο Sturt Street.

Και επήγαινες στο Elizabeth από το Sturt Street;

Στο railway station έπαιρνα το τραίνο, που είχε δικιά του γραμμή βάλει το Holden. Πήγαινα κάτω, ερχόμουνα από εκεί στο σίτι, στο Sturt Street, το πρωί τα ίδια ξανά.

Τί δουλειά έκανες στο Holden;

Στο Holden, οι μηχανές που --- αυτά το spring που βάζανε κάτω στα καθίσματα, τα έκανα μία ίντσα στρέτς, τα έκανα πιο μεγάλα. Είμαστε τρεις κοπέλες. Η Πολωνέζα και εγώ, δουλεύαμε στις μηχανές, και μία Γερμανίδα, και δουλεύαμε στην σειρά και οι τρεις.

Ήταν βαριά η δουλειά;

Βαριά δεν ήταν Ελένη μου αλλά ήταν γρήγορη. Έπρεπε να βγάνεις πόσα κομμάτια. 5000 κομμάτια την ημέρα, στο οκτάωρο.

Πολλά!

Ναι πολλά. Προκομένη και εγώ πήγα, και βρήκανε το μπελά τους οι γυναίκες. Σε μία εβδομάδα τις επέρασα εγώ.

Γιατί;

Γιατί δούλευα γρήγορα. Έπρεπε να μου το δείξουνε. Αποπίσω η μηχανή έγγραφε κανονικά, τόσο πρέπει να βγάλεις. Ήρθε ο μπόσης και έκανε παράπονα στις κοπέλλες. Λέει "το Greek girl ήλθε εχθές και έπιασε δουλειά, δύο εβδομάδες, και κάνει πιο πολλά από εσάς". Είδα που είχαν, λογομιλάγανε, και άκουγα το όνομα μου. Λέω τί γίνεται εδώ; Έφυγε ο μπόσης. Γυρίζει πίσω και μου λέει "είναι εντάξει, δεν λέμε nothing για σένανε, τίποτα". Έρχεται μετά η Γερμανίδα --- "Κατίνα, βρήκαμε τον μπελά μας". Της λέω, "γιατί"; "Γιατί βγάνεις πολλά και έπρεπε να βγάνεις τόσο πολλά, να βγάνεις τόσα". "Έλα εδώ", μου λέει, "να σου δείξω". Της λέω, "δεν είναι δικόμου το λάθος, δικόσας είναι", λέω. "Του μπόση είναι το λάθος". Βρήκα το μπελά μου από αυτή, θυμάμαι.

Επειδής έβγαζες πιο πολλά από ότι έβγαζαν οι άλλες επαιρνες πιο πολλά χρήματα;

Όχι, δεν μου δίνανε, μονάχα λέγανε σε αυτές να δουλέψουν πιο πολύ. Και μου λέει, "νο, μην βγάλεις πιο πολλά, αυτό το ποσόν θα βγάζεις".

Πιο σιγά;

Αλλά μου είπε ο μπόσης - ήλθε εκεί πέρα, άκουγε που μιλάγαμε --- "I can't help it", του λέω. "Δεν πειράζει", λέει, "εάν βγάζεις και 50 παραπάνω. Όχι πολλά".

Και πόσο καιρό κάθησες στο Holden;

Μέχρι το '63 εκάθησα στο Holden.

Γιατί έφυγες;

Επαντρεύτηκα, έκανα οικογένεια και έφυγα.

Η αδελφή σου πού πήγε όταν επαντρεύτηκες;

Αυτή έμεινε στο ίδιο σπίτι που εμείνεσκε ο αδελφός μου. Εγώ έφυγα από εκεί, ενοικιάσαμε δωμάτιο με τον άνδρα μου.

Δωμάτιο ή σπίτι;

Δωμάτιο. Πού να τα βρούμε το λεφτά για σπίτι. Ο άνδρας μου ήταν χειρότερος από μένα. Δεν είχε και εκείνος σεντς απάνω του.

Και πού μένατε όταν ενοικιάζατε σπίτι;

Ενοικιάσαμε εκεί στον ίδιο δρόμο, στο Sturt Street. Ήταν μία Κυπραία, και ενοίκιαζε μεγάλο σπίτι. Το ενοίκιαζε, εμείναμε τρεις μήνες εκεί.

Πώς την λέγανε την Κυπραία, θυμάσαι;

Το ονομάτης; Δεν ξέρω, ήταν ηλικιωμένη γυναίκα, δεν θυμάμαι.

Τρεις μήνες, και μετά πού πήγατε;

Μετά φύγαμε από εκεί. Πήγαμε στο Thebarton. Ενοικιάσαμε άλλο δωμάτιο. Έμεινα εκεί, δούλευα τότες που μετακινιόμουν. Όταν τελείωσα από το Holden, έμεινα έγγυος και τελείωσα απο το Holden. Μέσα σε ένα δωμάτιο, κάτω στο Thebarton, έμεινα εκεί πέρα, περίπου --- είχαμε το πρώτο παιδί, μετά κάνω και την άλλη - δύο - τρία χρόνια εκεί πέρα.

Πώς εβρήκες την ζωή εδώ πέρα στην Αδελαιδα; Έκανες οικογένεια, εδούλευες, αλλά τα ψώνια σου, τη γλώσσα;

Δύσκολα. Η γλώσσα - ήταν λίγο δύσκολη η γλώσσα. Τα ψώνια --- ήταν κόντα τα μαγαζάκια τότε. Τα μαγαζιά κοντά και πηγαίναμε μια φορά την εβδομάδα. Πήγαινα και ψώνιζα --- το παιδί μου στο καρότσι και πήγαινα και ψώνιζα.

Τα μαγαζιά μέσα είχανε Έλληνες υπάλληλους;

Όχι.

Τα φαγητά, τα ίδια που μαγερεύατε στην Ελλάδα, μπορούσατε να μαγερέψετε και εδώ πέρα; Είχατε από όλα;

Ναι

Όπως το λάδι, το είχατε; Γιατί οι Αυστραλοί μαγερεύανε με το lard το πιο πολύ.

Ναι , να σου πω την καθαρή μου αλήθεια, είχανε λάδια αλλά όχι καλά λάδια, vegetable, όλο τέτοια. Μαγέρεψα ένα διάστημα, μέχρι να βρω το λάδι όμως, με βούτυρο, ναι, μαγέρεψα, μετά βγήκαν τα λάδια, μαγερεύαμε με τα λάδια.

Μετά σταμάτησες, είπες, από το Holden για να μεγαλώσεις τα παιδιά σου. Συνέχισες να δουλεύεις αργότερα;

Μεγάλωσα τα δύο, εφύγαν, επήγαν στο σχολείο και από εκεί έπιασα ---

Συνεχίζομε με την Κατίνα Ανδριανόπουλος, μετά από ένα μικρό διάλειμμα.

Κατίνα μιλάγαμε νωρίτερα, τα παιδιά μεγαλώσανε και εσύ πήγες για δουλειά.

Ναι

Πού έπιασες δουλειά;

Έπιασα στο Memorial Hospital για δύο χρόνια, και από εκεί επήγα απέναντι, στο Children's Hospital.

Τί δουλειά έκανες;

Domestic.

Δηλαδή;

Καθαρίστρια.

Μένατε ακόμη στο νοικιάρικο σπίτι;

Ναι

Για πόσα χρόνια ήσαстан σε νοικιάρικο; Για πόσα χρόνια έμενες και ενοίκιαζες σπίτι;

Εφτά χρόνια.

Δωμάτιο ή σπίτι ολόκληρο;

Τώρα --- τελευταία νοικιάσαμε flat που λένε, σπίτι.

Και μετά πήρατε δικό σας σπίτι;

Ναι, πήραμε δικό μας σπίτι. Μετά είχα και τα παιδιά, μεγαλώσανε, πήγανε στο σχολείο

Και συνέχισες να δουλεύεις στο Children's Hospital για πόσα χρόνια;

Από το '71 μέχρι το '92.

Πού τελείωσες την δουλειά;

Αλλά νωρίτερα δούλευα στο Holden --- αχ ξέχασα, πριν πάνε τα παιδιά στο σχολείο δούλευα τρία τέσσερα σπίτια στο Prospect, καθάριζα σπίτια.

Και πόσο πληρωνόσουν που καθάριζες σπίτια;

70 σεντς την ώρα.

Και πόση ώρα έκανες σε κάθε σπίτι;

Σε κάθε σπίτι τέσσερες ώρες. Σιδέρωνα, κοίταγα --- μία είχε τρία παιδάκια, καθάριζα το σπίτι.

Αυτό ήταν όταν παντρεύτηκες και μετά;

Ναι

Πριν κάνεις τα δικά σου παιδιά ή τα είχες μικρά;

Είχα τα μικρά τα παιδιά και το έκανα. Μέχρι που μεγαλώσανε, πήγανε στο σχολείο, και έπιασα full time στο νοσοκομείο.

Πόσες ημέρες την εβδομάδα δούλευες καθαρίστρια, όταν ήταν τα παιδιά σου μικρά;

Δούλευα όλη την εβδομάδα αλλά είχα off. Μου δίνανε off μια μέρα, δύο, επειδής δούλευα συνέχεια, από την Δευτέρα μέχρι την Κυριακή. Και επειδής δούλευα το weekend μου δίνανε μια μέρα την εβδομάδα off.

Ώρες όμως, όχι όλη μέρα.

Όλη, μία μέρα. Δουλεύαμε συνέχεια. Τον μήνα είχαμε τρία weekend [που] δουλεύαμε και ένα είχαμε off. Επειδής δουλεύαμα τρία weekend στην σειρά μας δίναν μια εβδομάδα, δύο ημέρες off, την άλλη εβδομάδα μας δίναν μία ημέρα off για να συμπληρώνουμε. Ξέρω πώς τα κάνανε.

Και σε πόσα σπίτια το έκανες αυτό;

Αυτό το έκανα στο νοσοκομείο.

A στο νοσοκομείο. Στα σπίτια;

Στα σπίτια δούλευα τέσσερες ώρες, πέντε ώρες , αναλόγως.

Λίγες ώρες.

Και πήγαινα στο σπίτι πριν γυρίσουν τα παιδιά από το σχολείο, να είμαι στο σπίτι. Τα πήγαινα στο σχολείο, γύριζα, κλείδωνα το σπίτι, πήγαινα δούλευα, εν τω μεταξύ γύριζα πίσω, να έρθουν τα παιδιά από το σχολείο, να είμαι στο σπίτι.

Εντάξει. Τώρα έχεις πάει πίσω στην Ελλάδα καθόλου;

Ναι πήγα το '92 όταν τελείωσα από δουλειά.

Δηλαδή, μετά από σχεδόν 35 - 40 χρόνια για πρώτη φορά.

Και πήγα ξανά το --- μετά από 5 χρόνια πάλι.

Την πρώτη φορά που πήγες πώς σου φάνηκε το χωριό σου;

Πολύ διαφορετικά.

Πώς, για πέσε μου;

Το βρήκα πιο ωραίο απ' ότι ήτανε, τα πράγματα. Για μένανε το βρήκα πιο ωραία. Δεν δούλευε ο κόσμος, δεν κάνανε την δουλειά που έκανα εγώ, τότες που ήμουνα εκεί. Η ζωή ήταν πολύ καλύτερα απ' ότι την άφησα εγώ.

Αμα δεν κάνανε τις δουλειές πώς περνάγανε;

Γιατί το κράτος τους βοήθησε πολύ. Τους πλήρωσε, βγάλανε/ξεκολώσανε το χτήματα και εβάλανε ελιές, δεν σπέρνανε, δεν ραβδίζανε, τις ελιές τις μαζεύανε --- καλά ---

Και μόνο με ελιές ζούσανε δηλαδή;

Ελιές. Είχανε και μέρη που ήταν καλά. Το μέρος κάτω, στο χωριό μου, έχει νερά πολλά, και βάζανε γυαλιά. Ήταν ωραίο μέρος και βάζανε γυαλιά. Ζήγανε με το λάδι, περιβόλια είχανε, τέτοια πράγματα.

Ποιος έβαζε το γυαλιά;

Αυτοί που είχαν την περιουσία αυτή.

Η οικογενειά σου όμως που έμειναν πίσω; Δηλαδή εσύ ήλθες εδώ με μία αδελφή, άφησες [όμως] δύο αδελφάδες πίσω.

Μια ήταν στην Καλαμάτα. Αυτή ήταν μοδίστρα. Δούλευε, δεν είχε στο χωριό --- καθόλου επαφή με το χωριό.

Αυτή πέρναγε καλά στην Καλαμάτα;

Πέρναγε, ήταν μοδίστρα. Πληρωνότανε, ήταν επτά χρόνια, είχε μαθήτριες.

Και ο αδελφός σου ο ένας που έμεινε πίσω στην Ελλάδα που έμενε;

Αυτός έζησε στην Αθήνα, παντρεμένος αυτός.

Και αυτός περνούσε καλά;

Ναι αυτοί περνούσανε καλά.

Οι γονείς σου ζούσανε όταν πήγες;

Όταν πήγα εγώ, όχι. Πεθάνανε νωρίς.

Και έτσι τα άτομα που είχες αφήσει στο χωριό, περνούσανε πάρα πολύ πιο καλλίτερα απ' ότι τ' αφησες.

Από ότι τα άφηκα.

Έαν δεν ερχόσουνα στην Αυστραλία και έμενες εκεί πέρα, πώς θα ήταν διαφορετική η ζωή σου;

Μέχρι να διορθωθούν τα πράγματα θα ήταν δύσκολα μετά που διορθώθηκαν δεν σπέρνανε, δεν θερίζανε, δεν δουλεύανε όπως δουλεύανε τότες. Τις ελιές δουλεύανε, τις μαζεύανε διαφορετικά.

Πώς δηλαδή, πώς διαφορετικά;

Έχουνε, με την μηχανή τα τινάζανε, η μηχανή τους έβγαζε τα φύλλα, ήταν πολύ --- δεν θερίζανε, είχαν μηχανές που θερίζανε, δεν σκάβανε τα χτήματα γιατί τα πιο πολλά τα βγάλανε και βάλανε ελιές. Λιγότευπε η δουλειά. Τί άλλο, αυτά ήταν, ζήγανε. Πώς ζήγανε; Με πατάτες, είχαμε νερά και βάζανε πατάτες. Άλλα μαγερέματα.

Και ποιος εμάζευε τις πατάτες;

Όταν έφυγα εγώ θα πλήρωναν. Η μάνα μου ο πατέρας μου.

Όταν ξάνα πήγες όμως είχανε εργάτες ξένους ή οι Έλληνες δουλεύαν;

Ήταν από άλλα χωριά και δουλεύανε κάτω.

Ποιος ερχότανε και δούλευε στα χωριά τα δικά σας;

Από άλλο χωριό, δεν τους ήξερα εγώ.

Έλληνες, από άλλο χωριό;

Έλληνες.

Είχαν έλθει και ξένοι μέσα στο χωριό σας;

Όχι, όταν ήμουνα εκεί πέρα δεν είχαν έλθει Ελένη, αλλά τώρα που πήγα τελευταία το χωριό μου το είχανε πάρει Γερμανοί, τα πιά πολλά σπίτια. Του πατέρα μου το πρώτο σπίτι, που μεγάλωσε ο πατέρας μου εκεί, το πρώτο σπίτι, το αγοράσανε Γερμανοί, μετά όταν πήγα είχαν πάρει τρία, τέσσερα. Τί κάνουν οι Γερμαναράδες! Σπιταρώνες! Πήγα στο χωριό και πέρασα να δω και τους γνωστούς και δεν το γνώριζα το χωριό. Το κάμανε οι Γερμανοί --- Για αυτό ζούνε καλά τώρα εκεί πέρα.

Το έχουν φτιάξει ωραίο;

Ωραία; Μάνα μου, ο άνδρας μου παλάβωσε με το χωριό μου. Του άρεσε.

Έχουν δρόμους τώρα;

Δρόμους, αυτοκίνητο πάει πάνω ---

Ρεύμα ασφαλώς;

Ρεύμα, τα νερά --- για αυτό ζούνε. Είναι πολύ καλά, ότι έχουμε εδώ πέρα έχουν και εκείνοι.

Έχουν όλες τις ανέσεις;

Ναι εκείνοι που έχουν μείνει εκεί πέρα έχουν [απο]κατασταθεί καλά. Τα σπίτια τους είναι πολύ ωραία, τα έχουν κάνει.

Όταν πας στην Έλλαδα, πώς αισθάνεσαι, Ελληνίδα ή Αυστραλέζα;

Τί να σου πω Ελένη μου, απ' ότι άκουγα εκεί πέρα δεν μου άρενε.

Τί άκουγες;

Τώρα τί να πω; Δεν μας τιμάγανε, δεν μας --- μας βλέπανε σαν ξένοι, και αυτό δεν μου άρεσε καθόλου. Δεν μου άρεσε.

Σε λέγανε ξένη;

Ναι. Πήγα να ψωνίσω μου λέει, "εσύ από πού έχεις έρθει" - στην Καλαμάτα με τον άνδρα μου. Μου λέει "δεν είσαι από εδώ". "Πώς δεν είμαι από εδώ" της λέω, "δεν βλέπεις, είμαι αγνή Ελληνίδα". "Όχι" μου λέει, "είσαι εδώ ξένη". Τον άνδρα μου τον καταλαβαίνανε που ήταν [Ελληνας], ζούσε στην Ελλάδα, εμένανε δεν με καταλαβαίνανε.

Γιατί;

Δεν μπορώ [να καταλάβω], περίεργο πράγμα. Το είπα και στην νύφη μου. Της λέω "μωρέ Κική, γιατί με λένε για ξένη;", και αυτή λέει, "Κατίνα μου περίεργο πράγμα" - αλλά εγώ τότες ήμουν και πιά νέα και τότεςμίλαγα πιο σιγά και πιο αργά - επειδή, μου λέει δεν ήθελα να μιλήσω Εγγλέζικα και προφυλαγόμενα και ταμίλαγα τα Ελληνικά πιο --- [αργά], και για αυτό, από εκεί λέει η νύφη μου σε λένε ότι δεν είσαι Ελληνίδα.

Πρόσεχε πωςμίλαγες και σου λένε αυτή είναι ξένη. Εδώ στην Αυστραλία τί αισθάνεσαι, Αυστραλέζα ή Ελληνίδα;

Δεν μπορώ να πω και Αυστραλέζα αλλά half and half έτσι μας είπαν και στο προξενείο. Λέει "τόρα μας έδωσε απολυτήρια, τώρα είσατε half Greek half English".

Ποιος σας το είπε αυτό;

Ο πρόξενος.

Στην Ελλάδα, στην Αθήνα, πριν έλθεις εδώ πέρα;

Τώρα "you are half Greek half English", μου κάνει. Μου έδωσε το χάρτι, εκεί που τον χαιρέταγα μάλλον.

Δύσκολα να έχεις δύο πατρίδες.

Δύσκολα. Να σου πω, τον καιρό που ζούσαν οι γονείς μου επιθυμούσα να πάω πίσω. Ετώρα αισθάνομαι εγεννήθηκα εκεί, αλλά όχι όπως αισθάνομαι εδώ πέρα, γιατί τα πιο πολλά χρόνια μεγαλώσαμε εδώ πέρα.

Αισθάνεσαι δηλαδή ότι η Ελλάδα είναι η πατρίδα σου αλλά η Αυστραλία είναι το σπίτι σου;

Αυτό είναι. Εδώ είναι, εδώ κουράστηκα. Τα έκανα, κουράστηκα και τα έκανα. Εκείνα εκεί πέρα τα έχει ο πατέρας μου. Δεν εκουράστηκα να αποχτήσω εκεί πέρα, μόναχα που εμεγάλωσα. Στον πατέρα μου, στα χέρια της μάνας μου, μέσα στο σπίτι. Εκεί μεγάλωσα, αλλά που έφυγα αποξηνηθηκα, έφυγα.

Σε ευχαριστώ πάρα πολύ Κατίνα για το σήμερα. Είναι τίποτα άλλο που έχεις να μας πεις για την ζωή σου στην Αυστραλία ή στην Ελλάδα;

Τί να πω. Εκτός και θυμηθώ τίποτα. Α, ένα άλλο πράγμα.

Πέσε μου.

Όταν ήλθα στην Αυστραλία, πρίν έλθει ο αδελφός μου ακόμα, που δούλευα στο Holden αρρώστησα.

Ναι, από τί;

Αρρώστησα γιατί δεν έτρωγα. Περπάταγα πολύ, πάνω, κάτω, όρθια στην δουλειά, με τα πόδια, πάταγα με τα πόδια.

Τί πάταγες με τα πόδια;

Πάταγα την press για να ντώνει το --- [spring] τα χέρια δουλεύανε, έβανα το σίδερο μέσα και με τα πόδια πάταγα.

Στο Holden είναι αυτό;

Στο Holden ναι. Στο Holden ήμουν που αρρώστησα. Εδούλευα. Αρρώστησα, δεν μπορούσα να περπατήσω πολύ μακριά. Περπάταγα δέκα λεφτά, δεκαπέντε, με το ζόρι. Περπάταγα το βράδι. Πόναγα, δεν κοιμόμουν. Εν τω μεταξύ --- τί να σου πω, έχασα τον εαυτόν μου, δεν ήξερα που βρισκόμουν. Πάω στο γιατρό --- Μου λέει μια γνωστή μου, "ρε Κατίνα είσαι άρρωστη, είσαι καλά"; Μου λέει, "δεν φαίνεσαι καλά". Της λέω "δεν αισθάνομαι καλά, δεν μπορώ να κοιμηθώ το βράδυ. Τα πόδια μου με πονάνε". "Κοίταξε", μου λέει, "γνωρίζει ένα γιατρό ο άνδρας μου". "Αυτός ξέρει επτά γλώσσες", μου λέει, "θα πάρω το τηλέφωνο, να σου το δώσω, να τηλεφωνήσεις, κάτω στο Anzac Highway". "Μπορεί", μου λέει, "και να έχει φύγει και όλας, γιατί μάθαινε και ο γιος γιατρός". Μου λέει "τηλεφώνα εσύ και να δεις". Τηλεφωνάω τη ρεσεψιόν. Η γυναίκα μου λέει "έχει φύγει τρεις εβδομάδες". Μείνεσθε στο Currie Street. Για μένα ήταν πιο κοντά να πήγαινα εκεί. Πήγα εκεί, Ελένη μου, όταν με είδε ο άνθρωπος μου λέει, "που ήσουνα τόσο καιρό"; Με το πρόσωπο μου, με είδε, κατάλαβε ότι ήμουν άρρωστη, πολύ άρρωστη. Με εξέτασε λοιπόν, εξέτασε το αίμα μου, με βρήκε πολύ αναιμικά, δεν είχα αίμα. Εξήγησα, τα πόδια μου με πονάνε. Μου λέει, "πρέπει ν' αφήσεις την δουλειά". Με πιάνουν τα κλάματα. Μου λέει "γιατί κλαις"; Του λέω "δεν θα την αφήσω τη δουλειά γιατί δεν έχω κανένα να με συντηρήσει, να με ταΐζει, να πληρώνει το ενοίκιο". Σηκώθηκε πάνω, θυμάμαι, με αγγάλιασε --- Του λέω "δεν μπορώ να φύγω από την δουλειά". Μου λέει "εντάξει, θα γράψω ένα σημείωμα, θα το δώσεις στο μπόση σου". Το έδωσα εκεί πέρα, με έβαλε σε μια ελαφριά δουλειά για οκτώ μήνες. Δυναμώσα λίγο και πήγαινα κάθε ημέρα και μου έριχνε --- μου έκανε δυναμωτικές ενέσεις. Εξι ενέσεις στο κάθε γόνα, εδώ.

Το γόνα;

Από κάτω εδώ στην κλείδωση.

Πίσω από το γόνα;

Ναι από πίσω, και κανά δυό εβδομάδες έπαιρνα χάπια. Δεν τον ερώτησα τί είχα. Μονάχα μου είπε ήμουν πολύ άρρωστη. Είχα γίνει όλο blue. Έβλεπα τον εαυτόν μου στο καθρέφτη. Όχι τόσο blue. Θα το καταλάβαινα ότι είμαι τόσο άρρωστη, αλλά, πέσε, είχα χρώμα απάνω μου. Και μου το είπε και η γυναίκα που με έβλεπε. Μου λέει "να πας στο γιατρό Κατίνα, δεν είσαι καλά". Και πήγα, και ευτυχώς, αλλιώς θα είχα πεθάνει, εάν δεν ήταν αυτή η γυναίκα.

Σου πέρασε;

Μου πέρασε, ναι.

Άλλη μια φορά σε ευχαριστώ πάρα πολύ.

Και εγώ σε ευχαριστώ, τώρα τα μπερδέψαμε εδώ πέρα. Τί είπα ο Θεός και η ψυχή μου

Εντάξει είναι. Ευχαριστώ Κατίνα.

